

एकपात्काण्डम्

प्रथमोऽध्यायः

प्रथमं ब्राह्मणम्

ॐ स वै संभारान्तसंभरति यद्वा एनानितश्चेतश्च संभरति तदेव संभाराणां संभारत्वं
स यत्र यत्राग्रेन्यक्तं भवति ततस्तत एनं संभरति यशसेव त्वदेनं समर्धयन्पशुभिरिव
त्वन्मिथुनेनैव त्वदेनं प्रजननेन समर्धयति संभरेः स्तस्माद्वा व संभारान्तसंभरति ॥ १ ॥

स यत्राग्नी^३ आधास्यन्भवति तत्स्पन्येनोल्लिखति बहु वा अस्याः पृथिव्या अमेध्यं
यदभिष्ट्यूतं वाऽभिष्टितं वा तदेवैतत्स्पन्येनोल्लिखत्यथ मेध्यायामेव यज्ञियायां
पृथिव्यामाधत्ते तदद्भिरवोक्षति सोऽपां संभारोऽन्नमु वा आपोऽन्नं हि वा
आपस्तस्माद्यदेहाप आगच्छन्त्यथेहात्र जायतेऽन्नाद्येनैवैनमेतत् समर्धयति योषा उ वा
आपो वृषाग्निस्तन्मिथुनं प्रजननं मिथुनेनैवैनमेतत् प्रजननेन समर्धयत्यद्भिरु वा इदं
सर्वमाप्तमद्भिरेवैनमेतदाप्त्वाधत्ते तस्माद्वा अप्सं संभरति ॥ २ ॥

अथ हिरण्यं संभरत्यग्निर्ह वा अपोऽभिदध्यौ मिथुन्येनाः^५ स्यामिति तास्संबभूव तासु
रेतः प्रसिषेच तद्भिरण्यं तस्माद्भिरण्यमग्निसंकाशमग्नेर्हि रेतस्तस्मादेनदप्स्वेवानुविन्दन्त्यप्सु
पुनन्त्यप्सु ह्येनत्प्रासिञ्चन्नैनेन धावयन्ति न किंचन कुर्वन्त्यथ यशो देवरेतसं हि यश-
सैवैनमेतत्समर्धयति सरेतसं कृत्स्नमग्निमाधत्ते तस्माद्भिरण्यं संभरति ॥ ३ ॥

१. एनानित्याद्येत्याच्च C. see Notes.

२. संभरेः TE.

३. यत्राग्नी^३ P1, P2, H, TE., see Notes.

४. आप TE.

५. मिथुन्येना Ca., see Notes.

६. TE निन्दत्यप्सु, see Notes.

७. TE त्समर्धयति.

अथोषान्तसंभरत्यसौ ह वै द्यौरस्यै पृथिव्यै पशून्प्रददौ त ऊषास्तस्माद्यत्रोषरं तत्पश-
व्यमाहुः साक्षाद्भ्येते पशवो यदूषाः पशुभिरेवैनं तत्समर्धयति स वा एषोऽमुष्या दिवो रसः
सोऽस्यां पृथिव्यां प्रतिष्ठितस्तमनयोर्द्यावापृथिव्यो रसं मन्यन्तेऽनयोरेवैनं^{१०} तद्द्यावापृथिव्यो
रसेन समर्धयति ॥ ४ ॥

अथाखुकरीषं^{११} संभरत्याखवो ह वा अस्याः पृथिव्या रसं विदुस्तस्मादधोऽध एव
चरन्तः पीविष्ठास्ते ह यत्र यत्रास्या रसस्ततस्ततो हैतदुत्किरन्त्यस्या एवैनमेतत्पृथिव्या रसेन
समर्धयति समानमु वै करीषं च पुरीषं च पुरीषीति वै समोचक्षते यः श्रियं गच्छति
तस्याश्चैवावरुद्ध्ये ॥ ५ ॥

अथ शर्करासंभरति देवाश्च ह वा असुराश्चोभये प्राजापत्या अस्पर्थन्ताथ हेयं^{१४} तर्हि
पृथिव्ययतेवास यथा पुष्करपर्णं लेलायेदेव^{१२} ह स्म लेलायति तां^{१३} ह स्म वातस्संवहति
सोपदेवाञ्जगामोपासुरान्त्सा यत्र देवानुपजगाम ॥ ६ ॥

तद्धोचुर्हन्तेमां प्रतिष्ठां दूहामहा इति तां प्रतिष्ठां कृत्वाशिथिलां तस्यामग्नी आधाय
द्विषतः सपत्नानसुरान्निर्भक्ष्याम इति तान्ह यत्रोपजगाम तदेनां यथा^{१५} शंकुभिश्चर्म
वितनुयादेव^{१६} समन्तं शर्कराभिः पर्यवृंहंस्तां प्रतिष्ठां कृत्वाशिथिलां तस्यामग्नी
आधाय द्विषतः सपत्नानसुरान्निर्भजंस्तथो वा एष एतदिमां प्रतिष्ठां कृत्वाशिथिलां तस्यामग्नी
आधाय द्विषतस्सपत्नान्निर्भजति ॥ ७ ॥

८. उषा TE, P1, P2, H. see Notes.

९. प्रतिष्ठित TE.

१०. रेवैनं Co.

११. करीषं Co.

१२. पुरीषीति Ca.

१३. तमाचक्षते Ca.

१४. हेयं TE, P1.

१५. तदेनान्यथा Ca., see Notes.

१६. द्विषतः Ca.

तान्वा एतान्यञ्च संभारान्त्संभरति पाङ्क्तो वै यज्ञः पाङ्क्ताः पशवः पञ्चर्तवः संवत्सरस्य
तस्मादेतान्यञ्च संभारान्त्संभरति ॥ ८ ॥

तदाहुः षड्वा ऋतवस्संवत्सरस्येति यदि वै षळृतवस्संवत्सरस्य न्यूनमु वै^{१७} प्रजननं
न्यूनाद्वा इमाः प्रजाः प्रजायन्ते प्रजननमु वा अन्येतर्हि श्वः^{१८} श्रेयसमुत्तरावद्यद्यु वै
षळृतवोऽग्निरेवैषाः षष्ठो भवति तेनैव तं काममाप्नोति यस्तत्र कामः ॥ ९ ॥

तदाहुर्नैकञ्चन संभरेदित्यस्या वा एतान् पृथिव्याः संभरत्यस्यामु वा आधत्ते स
यदेवास्यामाधत्ते तेनैव तान्कामानाप्नोति ये संभारेषु कामा इति तदु समेव भरेद्यदाहास्या-
माधत्ते तेन सर्वमाप्नोति यदु संभारैः संभृतैर्भवति तद्वस्य भवति स यश्च संभारेषु कामो
यश्चास्यां पृथिव्यां तस्मा उभयः समर्धयति तस्मादु समेव भरेत्^{१९} ॥ १० ॥ इति प्रथमं
ब्राह्मणम् ॥

द्वितीयं ब्राह्मणम्

कृत्तिकास्वग्री आदधीतेत्याहुरेतद्ध वा अग्नेर्नक्षत्रं यत्कृत्तिकास्तद्वै सलोम यदग्नेर्नक्ष-
त्रेऽग्री आदधीताथो एकं द्वमिव वा अन्यानि नक्षत्राणि त्रीणि चत्वारित्यथैष भूमा
भूमानमेवैतदुपैति बहुहैव प्रजया पशुभिर्भवत्यथो इति च वा अन्यानि नक्षत्राणीति च
व्युद्यन्त्यथैता एव प्राच्या दिशो न यन्ति प्राच्याः हैवास्य दिश्याहितौ भवतः प्राचीमेवैत-
दिशमुपैति तस्मात्कृत्तिकास्वादधीत ॥ १ ॥

१७. षळृतवः TE.

१८. न्यूनमुवै P1, P2.

१९. Pa, P1 and Ca. श्वः श्रेयस other Mss श्वश्रेयस; see Notes.

२०. समेवभवरेत् H.

१. त्वमिवा M; see Notes.